

sineka in slovenska babica je poslala svojo hčer tje doli z mastno pečenko na botrino. Črez nekaj časa pa vzemeta naša stariša židovko z otrokom vred k sebi tako, da v tesni koči prebivlje 12 oseb. Ali to še ni bilo dosti. Sedaj še prideta tudi židovkini oče in mati iz Ogorskega k nam ter se naselita v Noršineh. Sabolek in židovka stanujeta še vedno v Gerlovcih in bodeta menda skoro število nekrščenih otrok pri nas pomnožila! Lep sad novošegne svobode. Naposled še bo krščanska srenja morala skrbeti za židovske hotive!

Iz Globokega pri Brežicah. Pred nekolikim časom smo zgubili vrlega komisarja Jermana. Gospod je bil zaradi svoje pravičnosti od ljudstva spoštovan in ljubljen. Kaj čuda, če se nam je vsem nemilo storilo, ko se je od nas drugam preselil. Toda njegov naslednik, blagorodni grof Pace nas je potolažil. Jegova velika marljivost v poslovanju, prijazno obnašanje do ljudi, njegova pravičnost in blagodušna skrbljivost za blagor njemu poddanih oseb, nam ga je takoj močno prikupila. Ljudje so ga vseskozi radi imeli in z velikim zaupanjem v njegovo uradnico zahajali. Zato je pa nas resnično vse osupnilo, ko smo zvedeli, da nas blagi gospod mora zapustiti. V soboto 18. avg. se je iz Brežic preselil v Celje in zamoremo tamšnjim ljudem po pravici čestitati, da dobijo tako vrlega gospoda. Pri nas ostane v blagem in hvaležnem spominu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz Koroškega nam je došla vesela novica, da so pri volitvi volilnih mož izvoljeni taki možje, da utegne narodni slovenski kandidat g. Einspieler zmagati. Bog daj! — Nove volitve za deželni zbor štajerski bodo baje razpisane proti koncu oktobra, sploh po vinski trgatvi. V Mariboru so se sošli stari naši slovenski poslanci in so pouzročili volitev centralnega volilnega odbora za slovenski Štajer. — Cesarjevič Rudolf se je po morju odpeljal nad Zadar v Karf. — Na Dunaju govorijo zopet, da bodo sedanji ministri odstopili, ker se ne morejo z poslanci pogoditi zastran nove pogodbe z Ogorsko. — Nadvojvoda Albreht se je podal na Ogorsko, v Požun, potem pa v Arad in Temežvar, kder se vršijo velike vojaške vaje; tudi svitli cesar pojdejo sredi septembra na Ogorsko ogledovat vojakov, kateri bodo takrat zbrani okoli Košic. Hrvatski sabor začne zborovati 3. septembra. Mažuranič ban se je v tej zadevi odpeljal v Pešt na pogovor z ogorskimi ministri. Generala Mollinaryja, poveljnika graničarjev, sovražijo Magjari tako močno, da komaj čakajo na njegov odpust. Sviti cesar ga še niso poslovlili in ga bržčas tudi ne bodo. Turki so 5krat zaporedom črez našo mejo vdrl v Dalmacijo in ondi ropali in klali. Sedaj bi že čas bil Turčiji dopovedati, da Avstrija tega ne trpi!

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm je zvedel, da turški generali ne ostajajo zvesti temu, o čemur so se vse evropske vlade v Genfu dogovorile, da se bo v vojski ranjenim prizanašalo. Turki pokoljejo vse ruske ranjence na bojišču. Cesar se je zaradi tega z vsemi vladami vred pri sultanu pritožil. Turk je obljubil, da se bo sedaj poboljšal. — Francoske republike predsednik, general Mak-Mahon, je dal prekucnha Gambetto pred sodnijo postaviti, ker ga je ta očitno zasramoval in lažnika imenoval. — Italijani so začeli šance navažati okoli Rima in na nje težke kanone nasajati. — Angleži so Turkom zopet posodili mnogo denarja, uboge svoje podložnike v Indiji pa zanamarjajo, kder je tako strahovita lakota, da je groza le o njej brati, kar novine poročajo. — Na morju okoli Francoske je strašna burja razbila 500 ladij. — Španjolci imajo v Ameriki bogati otok Kubo, ki se jim je spuntal, da je zopet treba 50.000 vojakov tje poslati ali popustiti. V Suez v Egiptu je se prikazala kolera; na eni ladiji je od 120 ljudi naglo umrlo 50. — Grki na otoku Kandiji so se vzdignili zoper Turke; greški kralj se je podal na turško mejo. Tudi Srbi so poslali 2 vojna oddelka na mejo; od Rusov so prejeli 320.000 zlatov v podporo. Skoro ni več dvomiti, da začnejo Srbi zopet boj zoper Turka.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Črez Donavo pri Zimnici prešli Rusi stojijo še vedno od Ruščuka proti Trnovi, črez Selvi do Nikopolja v 90 ur dolgem polukrogu. Kakih 14 ur proti jugu od Trnove je vas Šipka na koncu več ur dolgega klanca skozi Balkan-goro. Klanec je obdan od visokih strmih in general Gurko je dal napraviti 24 šanc z 48 kanoni, vojakov pa je samo zapustil 13.000, ko je odšel na Rusko, da pripelja carsko gardo na bojišče. Turki so sedaj, videvši, da ruska moč vsaki den narašča, sklenili Ruse napasti od vseh strani, posebno pa vzeti Šipkini klanec. V torek 21. avgusta so začeli boj 3 turški generali. Osman-paša je mahnil proti Selvi, da bi Rusom v Šipki prišel za hrbet od zapadne strani, ali knez Mirski ga je vrgel nazaj. Osman je sedaj miren in se pripravlja na odločilen boj, ker so mu Rusi poslali 30.000 Rumunov črez Donavo za hrbet. Kakor Osman od zapada, tako je tudi Mehemed-paša od izhoda hotel proti Šipki, toda brž pritisne za njim cesarjevič in ga zaplete v 4dnevni brezuspešni boj pri Jaslarju. Tako je Sulejman-paša moral sam napadati Šipko, kar je z strahovito divjostjo storil — zastonj. Prvi den je 11krat klanec naskočil, 22. avg. večkrat, isto tako tudi 23., 24., 25. in 26. avgusta — brez uspeha. Rusi se niso genoli iz klanca, vse napade so odbili, čeravno jim je general Derožinski od krogle zadet umrl, več kakor 90 oficirjev in 3500 vojakov ranjenih bilo. Število mrtvih ni znano. Ker pri takih naskokih navadno po 5—10krat več sovražnikov pasti mora, se računi turška zguba na

15.000—30.000 mrtvih in ranjenih. Sulejmanova vojska je razdjana, ruski junaki pa so obranili Balkan-goro, od koder bodo šli v Adrianopol in v Carigrad brž ko dojdejo reserve. Do 5. sept. bo zbranih 250.000 Rusov, do 15. sept. primaršira večji del garde, ki šteje 60.000 najbolj jakih vojakov, potem pa še I. vojni oddelek. Okoli Plevna, potem pri Jaslarju se pričakujejo velike bitke. Muktar-paša je Melikovova v Aziji napal brez uspeha in zgubil 2000 mož. Na tamošnje bojišče maršira sedaj blizu 70.000 rezervistov! Ruska vojna ladija „Konstantin“ je drzno smuknila med turške oklopnice ter enemu monitorju pod dno potisnila torpedo. Monitor je v par minutah razletel, ruska ladija pa srečno všla. Črnogorci so pri Podgorici natepli Turke, ki so prišli v njihove vasi in vinograde ropat. Nikšica pa se še niso polastili. Mesec september bo bržčas strahovito krvav in odločen za letošnji boj!

Za poduk in kratek čas.

Socijalno prašanje.

Kmalu bo 100 let, odkar je pričela razsajati strašna prva francoska revolucija, ki je bila končana z začasnim uničenjem sv. Cerkve na Francoskem, z umorom kralja, jegove žene in otrok, ter z razdorom starega družbinskega in političnega reda in z zavladanjem liberalizma. Francoska revolucija od l. 1789 je prav po krvi milijonov poklanih ljudi gazeča porodnica liberalne dobe, ki je obveljala najprej na Francoskem in polagoma potem po vsej Evropi, če izvzememo Rusijo. Stari red naslanjajoči se na Boga, na sv. vero, na božje postave, so zavrgli ter vso družbinsko življenje, vso politiko in gospodarstvo postavili na 3 podlage, katere so jim brezbožni ljudje izumili in nasvetovali. Te podlage so: državljanska svoboda in enakost vseh državljanov (oče njej je bil brezbožni filozof Rousseau), gospodarstvena svoboda (izmisli jo je prvič Anglež Adam Smith) in pa konstitucija (izumil njo je pisatelj Montesquieu), t. j. razdelitev državne oblasti v 3 politične oblasti namreč: v postavodajavno, izvrševalno in sodnijsko oblast. Postavodajavna oblast je najvažnija in je torej prešla na poslance, od ljudstva izvoljene. Tako se je lahko reklo, da ljudstvo (po poslancih) samo sebi daje postave, in ker se po teh postavah mora vse ravnati, še tudi, da samo sebe vlada in si pravico razsojuje. Ljudstvo je po tem takem postalo polnovlastno, samostalno in neodvisno. Vladarji in ministri so mu le prvi uradniki, zavlada je povsod zlata svoboda, vse prejšnje zapreke so morale pasti. Vsakemu je prepščeno misliti, govoriti, pisati in tiskati, delati, še celo razsajati, dokler se ne pregreši zoper liberalne postave. Nova svoboda, novi red se je mnogim precej prikupil, zlasti onim, ki so bili bolj prebrisani, učeni in bogati. Kajti nova svoboda jim

je dala zaželjeno priliko, svojim željam in zahtevam, če prav tudi na škodo menj prebrisanim, neučenim in ubogim, ustrezati brez strahu pred časno in večno kaznijo; vsaj njim je časno kazen odpravila liberalna postava, vero na večno kazen pa so z vero na Boga vred odložili. Tako so se začela liberalna nebеса na zemlji. Tudi k nam v Avstrijo so jih skušali spraviti l. 1848, kar se jim je pa še le l. 1860 posrečilo in torej uživamo srečo liberalne dobe že 17 let. Solnce mnogovrstne liberalne svobode sije tudi nam! Božje solnce sije po besedah sv. pisma po pridnih in hudobnih in greje vsako stvar. Liberalno solnce pa ne tako! Ono sveti in greje le izvoljene, druge pušča v temi, če jih prav nemilo ne peče. To sprevidijo ljudje čedalje bolj, zlasti tisti katerim ovo solnce nič prav po godu ne sveti. Te baže ljudje so zapazili, da liberalna svoboda ni na korist vsemu prebivalstvu, ampak le bolj majhnemu številu izvoljenih, kateri imajo dovolj liberalne krvi v sebi, t. j. liberalne učenosti, prebrisanosti in — denarjev. Najbolj upijejo sedaj po Evropi nezadovoljni delavci, potem ubožani rokodelci ali mali obrtniki, zadolženi in z davki obloženi kmetijski ljudje. Pravijo: liberalna razdelitev zemlje in pozemeljskega raja je krivična; liberalne svobode koristijo le velikim posestnikom, velikim trgovcem, velikim fabrikantom in denarnim mogočnem, vsemu ostalemu prebivalstvu pa so na neizmerno gnuotno škodo. Treba je torej nove delitve, tako, da bo vsak imel enako dosti itd. Najhujše silijo na to fabriški delavci na Francoskem, Nemškem, deloma tudi že pri nas. Začeli so se zbirati v skrivnih društvih, da bi ob priličnem času sprožili najstrahovitjšo revolucijo ter vse premožniše ljudi poklali, ves sedanji red prekucnili in ustanovili republiko samih delavcev, kder sicer tudi nebi bilo ne Boga, ne božjih postav, ali tudi ne liberalnih postav, ne liberalnih denarnih bogatašev in nobenega ubožtva. Tako sanjarijo po liberalcih Bogu in božjim postavam izneverjeni pa tudi od njih tlačeni delavci, ubožci in nemaniči. Po tem takem se je liberalna doba v strašni revoluciji rodila, ali še v strašniši bi utegnila umreti. Da to ni prazen strah, nam spričuje nesrečno mesto Paris, ktero so l. 1871 taki uporni delavci užgali. Ni čuda tedaj, da so najvrliši možje prepričani, da je skrajni čas, pretečeje nevarnosti v okom prihajati. Kako? No, to je: socijalno prašanje. Praša se namreč, kako bi se zamoglo delavcem itd. pomagati brez strahovite revolucije?

Velevažno socijalno prašanje rešiti si je prizadevalo že dokaj liberalcev, a nobeden pravega odgovora ni uganil. Schultze-Delitsch na pr. svetuje, naj si delavci, in nemaniči sploh, pomagajo sami, naj se združijo in osnujejo društva za nakup blaga, za prodajo izdelkov itd., naj skrbijo za štedljivost (Sparsamkeit) med seboj. To je smešno. Kdo pa je še kedaj sam sebe za glavo prijel in se izvilkel sam iz luže, v katero je padel? To je